

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas
Etika	Ethics	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Arūnas Mickevičius Kitas (-i): doc. dr. Laimutė Jakavonytė, doc. dr. Nijolė Radavičienė	Filosofijos fakulteto Filosofijos katedra, Universiteto g. 9/1, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	-	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinis ir savarankiškas darbas	Pavasario ir rudens semestrai	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	50	85

Dalyko (modulio) atitiktis bendrųjų universitetinių studijų Vilniaus universitete uždaviniams <i>(remiantis Vilniaus universiteto Bendrųjų universitetinių studijų koncepcija dalykas (modulis) turi atitikti ne mažiau kaip tris uždavinius)</i>	
Bendrųjų universitetinių studijų uždaviniai	Atitiktis <i>(pažymėkite „+“ jeigu atitinka arba „-“, jeigu neatitinka)</i>
- suprasti ir vertinti juos supantį socialinį ir gamtinį pasaulį	
- išmanyti bendruosius kultūrinius kontekstus bei pagrindinius istorijos, meno, mokslo ir filosofijos klausimus	+
- analizuoti ir vertinti besikeičiančio pasaulio politinius, ekonominius, technologinius, gamtinius ir visuomenės bendrabūvio, darnaus vystymosi procesus, jų galimus iššūkius bei socialines ir etines pasekmes	+
- suvokti ir kritiškai vertinti žmogiškuosius lūkesčius, tikėjimus, jų biologines bei socialines motyvacijas ir pasirinkimus	+
- tapti sąmoningais ir atsakingais savo valstybės piliečiais, dalyvauti viešajame gyvenime, aktyviai reikšti pilietinę poziciją bei prisimti atsakomybę už saugios ir sveikos aplinkos kūrimą	+
- analizuoti ir vertinti humanistinius visuomenės plėtros procesus, ugdyti informacinio ir medijų raštingumo įgūdžius, gebėjimą kūrybingai veikti daugiatautės, daugiakultūrės ir daugiakalbės visuomenės gerovei ir jausti atsakomybę už nacionalinę kultūrą	+
- būsimą profesinę ir visuomeninę veiklą grįsti humanizmo ir demokratijos vertybėmis, mokėti priimti motyvuotus ir atsakingus sprendimus bei suprasti, kad kiekviena veikla turi etinį matmenį	+
- didinti savo kūrybinį ir inovacinį potencialą, bendrauti ir bendradarbiauti, vadovauti komandai ar visuomenės grupei bei motyvuoti jos narius siekiant bendrų tikslų	

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
<p>Dalyku „Etika“ siekiama supažindinti su pagrindinėmis etikos koncepcijomis, išmokyti nagrinėti konkrečias moralines dilemas, pasinaudojus įvairių etikos koncepcijų teorinės analizės galimybėmis suteikti žinių, suformuoti įgūdžius ir gebėjimus kompetentingai atpažinti ir spręsti kasdieniame gyvenime kylančias moralinio pobūdžio problemas.</p> <p>Modulis yra orientuotas į šias ugdytinas konkrečias kompetencijas:</p> <p><i>Žinios:</i> žinoti pagrindines etines teorines koncepcijas ir jų strategijas;</p> <p><i>Suvokimas:</i> pasiekti, kad studentai aiškiai suvoktų poelgių moralinio vertinimo sudėtingumą ir svarbą, remdamiesi pavyzdžiais išmoktų juos kultūriškai identifikuoti, sugebėtų paaiškinti jų etinę prigimtį; .</p> <p><i>Analizė:</i> surasti ir suprasti paradigminius skirtumus tarp įvairių etinių koncepcijų, gebėti jas diferencijuoti ir lyginti</p> <p><i>Sintezė:</i> gebėti sintezuoti sukauptas teorines žinias ir jas taikyti praktikoje;</p> <p><i>Vertinimas:</i> remiantis sukauptomis žiniomis apie etines koncepcijas gebėti kritiškai ir analitiškai vertinti savąją</p>

kultūrinę praktiką, gebėti ją vertinti ir platesniame Vakarų kultūros kontekste.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- išmokyti identifikuoti ir spręsti konkrečias moralines dilemas įvairių etikos modelių priemonėmis, išmokyti pasinaudoti jų teikiamomis teorinės analizės galimybėmis	Paskaitos - probleminis dėstymas, seminarai - aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su studentais, grupinė diskusija).	a) parengto pranešimo gynimas arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminare; b) akademinų kompetencijų demonstravimas seminarų diskusijoje; c) egzaminas.
- gebėti suprasti teorinius tekstus skirtus moralės reiškinių prigimčiai analizuoti, įvertinti jų parašymo istorinį kontekstą ir gebėti atpažinti dažnai skirtingas jų prielaidas. - lavinti įgūdį analizuoti ir kritiškai vertinti žmogiškuosius lūkesčius, tikėjimus, motyvacijas etiniu aspektu. - suvokti moralaus santykio su tikrove specifiką ir jo kitimą nuo seniausių laikų iki dabar.	Paskaitos - probleminis dėstymas, seminarai - aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su studentais, grupinė diskusija).	a) parengto pranešimo gynimas arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminare; b) akademinų kompetencijų demonstravimas seminarų diskusijoje; c) egzaminas.
- gebėti patiems aiškiai formuluoti etinio pobūdžio problemas ir logiškai plėtoti jų lauko supratimą.	Seminarai - aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su studentais, grupinė diskusija).	a) parengto pranešimo gynimas arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminare; b) akademinų kompetencijų demonstravimas seminarų diskusijoje.
- išugdyti gebėjimą savarankiškai gilinti supratimą apie moralinių reiškinių vietą šiuolaikiniame pasaulyje: gebės rinkti, analizuoti ir aktualizuoti informaciją, daryti išvadas stebėdami moralinius reiškinius.	tiriamieji metodai (informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo ir rašto darbo rengimas ir pristatymas)	Parengto pranešimo gynimas arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminare
- skatinti ir lavinti įgūdžius diskutuoti, logiškai argumentuoti ir bendradarbiauti su kolegomis svarstydami etinio pobūdžio problemas.	Seminarai - aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su studentais, grupinė diskusija).	a) parengto pranešimo gynimas arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminare; b) akademinų kompetencijų demonstravimas seminarų diskusijoje.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadinė paskaita Teorinė ir praktinė filosofija. Etikos objektas, problematika, pagrindinės	2						2	2	Paskaitų medžiagos analizė

etinės minties tradicijos, svarbiausios distinkcijos. Normatyvinė etika, metaetika, taikomoji etika.									
2. <i>Sokrato, sofistų, Platono ir Aristotelio etikų sampratos</i> Sokrato intelektualistinė etika. Pagrindinės antikinės dorybės. Absoliutizmas ir sofistiškoji vertybinių teiginių reliatyvizacija. Svarbiausios dorybės Platono teorijoje. Aristoteliškasis eudaimonizmas, dorybių klasifikavimo į dianoetines ir etines charakteristika, „aukso vidurio“ taisyklė.	4						4	5	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą ir papildomą mokslinę literatūrą. (privaloma - žr. Anzenbacher A., „Etikos įvadas“, p. 130 – 143.; papildoma - MacIntyre A., „Trumpa etikos istorija“, p. 30 – 86).
Seminaras: <i>Moralės elgesio pagrindimo ypatumai Aristotelio eudaimonistinėje etikoje.</i>			2				2	6	Aristotelio teksto skaitymas ir analizė, pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare. Privaloma moksl. lit. žr.: Aristotelis, „Nikomacho etika“, p. 63-122).
3. <i>Antikinis hedonizmas (epikūrininkai). Stoicizmo etika.</i> Epikūriškoji gėrio, suprasto kaip malonumas, samprata ir ataraksijos principo svarba. Apatijos principas ir jo svarba stoicistinėje etikoje.	2						2	5	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą ir papildomą mokslinę literatūrą. (privaloma - žr. Anzenbacher A., Etikos įvadas, p. 23 – 25; papildoma- MacIntyre A., Trumpa etikos istorija, p. 87 – 107., t.p. Hadot P., Antikos Filosofija – Kas tai?, p. 134 - 163)
4. <i>Kriksčioniškoji etika ir jos dorybės.</i> Tikejimo ir proto tiesų nesuderinamumo problema (Tertulianas). Kriksčioniškosios Šv. Tomo sąžinės traktuotes ypatumai.	4						4	5	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą ir papildomą mokslinę literatūrą. (privaloma - žr. Anzenbacher A., Etikos įvadas, p. 78` – 105; papildoma - MacIntyre A., Trumpa etikos istorija, p. 108 – 116).
Seminaras: <i>Proto ir tikėjimo konfliktas (S. Kierkegaard'as)</i>			2				2	8	S. Kierkegaard'o teksto skaitymas ir analizė, pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare. Privaloma moksl. lit. žr.: S. Kierkegaard, „Baimė ir drebėjimas“, p. 76 – 126).
5. <i>D.Hume empiristinės etikos samprata</i> Tiesioginiai ir netiesioginiai afektai. Simpatijos kaip moralinio pritarimo traktuotė. Motyvacijos „malonu / nemalonu“ specifika. Proto svarbos susiaurinimas iki instrumentinės funkcijos.	4						4	5	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą ir papildomą mokslinę literatūrą. (privaloma - žr. Anzenbacher A., „Etikos įvadas“, p. 25 – 31; papildoma - MacIntyre A., „Trumpa etikos istorija“, p. 147 – 163).
6. <i>Deontologinė I. Kanto etikos samprata.</i> Kanto dorovės metafizika. Moralės autonomija ir valios laisvė. Valios maksimos, hipotetinis ir kategorinis imperatyvas. Trys kategorinio imperatyvo aspektai. Pagrindinės	4						4	5	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą ir papildomą mokslinę literatūrą. (privaloma - žr. Anzenbacher A., „Etikos įvadas“, p. 42 – 77, t.p. Briedis M., Pruskus V.

deontologinės etikos problemos. D. Rosso <i>prima facie</i> ir aktualios pareigos koncepcija.									„Etika“, p. 82 -92; papildoma - MacIntyre A., „Trumpa etikos istorija“, p. 174 – 181).
Seminaras: <i>Moralaus elgesio pagrindimo probleminiai ypatumai I.Kanto deontologinėje etikoje.</i>			4				4	8	I. Kanto teksto skaitymas ir analizė, pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare. Privaloma moksl. lit. žr.: I. Kantas, „Moralės metafizikos pagrindai“. In.: Filosofijos istorijos chrestomatija XIX – XX amžių Vakarų Europos ir Amerikos filosofija, p. 20 – 31.
7. Nietzsche's "imoralizmas" - "vergų moralės kritika" Fr. Nietzsche's moralės genealogijos samprata. Skirtumai tarp „ponų“ ir „vergų“ moralės tipų. Skirtingų vertybinių perskyrų tarp „geras/prastas“ ir „geras/blogas“ pagrindimo problema. Krikščioniškosios moralės kaip „ressentiment“ sąmonės traktuotės problema. Krikščioniškosios „nešvarios sąžinės kritika ir jos genealoginis peraiškinimas.	4						4	5	Paskaitų medžiagos analizė, Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą ir papildomą mokslinę literatūrą. (privaloma - žr. Anzenbacher A., „Etikos įvadas“, p. 176 – 186; papildoma - MacIntyre A., „Trumpa etikos istorija“, p. 195 – 204).
Seminaras: <i>Deontologinė etika ir Fr. Nietzsche's moralės genealoginis sureliatyvinimas</i>			4				4	8	Fr. Nietzsche's teksto skaitymas ir analizė pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare. Privaloma moksl. lit. žr.: Fr. Nietzsche, „Apie moralės genealogiją“, (skyriniai „Pirmas nagrinėjimas. Gėris ir blogis, gera ir prasta“ ir „Antrasis nagrinėjimas. „Kaltė“, „Nešvari sąžinė“ ir panašūs dalykai“), p. 65 – 109.
8. Utilitaristinė etika Pagrindiniai utilitarizmo veiksmų moralinio vertinimo principai. Utilitarizmo modifikacijos: poelgio (veiksno) ir taisyklės utilitarizmas. Pagrindinės utilitaristinės etikos problemos.	2						2	4	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą ir papildomą mokslinę literatūrą. (privaloma - žr. Anzenbacher A., „Etikos įvadas“, p. 31 – 41; t.p. Briedis M., Pruskus V. „Etika“, p. 76 -82).
9 <i>Šiuolaikinių etinių koncepcijų apžvalga.</i> Egzistencializmo etika, diskurso ir komunikacijos etika (J. Habermas, K.O. Apel) metaetika (G. E. Moor'o intuityvizmas, A.J Ayer'io ir Ch.L. Stevenson'o emotyvizmas, R.M. Hare'o universalusis preskriptyvizmas, decizionizmas), postmodernistinė etikos reliatyvizacija.	4						4	6	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą ir papildomą mokslinę literatūrą. (privaloma - žr. Anzenbacher A., „Etikos įvadas“, p. 211– 274; papildoma - MacIntyre A., „Trumpa etikos istorija“, p. 223 - 240).
Seminaras: I. Levino „veido etikos“ ypatumai			4				4	8	E.Levino teksto skaitymas ir analizė, pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare. Privaloma moksl. lit. žr.: E.Levinas E., „Etika ir begalybė (skyriniai „Veidas“ ir „Atsakomybė už kitą asmenį“), p. 83 – 105).
10. <i>Taikomosios etikos problemos</i>	2						2	5	Paskaitų medžiagos analizė,

Abortų problema, bausmių praktikos problemos, eutanazija, klonavimas.									pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą ir papildomą mokslinę literatūrą. (privaloma - žr. Briedis M., Pruskus V. „Etika“, p. 105 - 130).
Iš viso	32	2	16				50	85	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas auditorijoje	30%	Semestro metu	Vertinami šie aspektai: - aktyviai dalyvauja diskusijoje, atsako į klausimus (10%), - formuluoja problemas ir klausimus, kritiškai vertina nagrinėjamo autoriaus poziciją (10%), - kritiškai vertina savo ir kitų pasisakymus, kūrybiškai randa konstruktyvius sprendimus iškeltais klausimais (10%).
Pranešimas (iki 10 min) arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminaruose	20%	Semestro metu	Vertinami šie pranešimo aspektai: - problemos formulavimas (5%), - nagrinėjamos koncepcijos rekonstrukcija (5%), - pranešimo struktūra, analitiškumas (5%), - gebėjimas naudotis šaltiniais ir pagalbine literatūra (5%).
Egzaminas raštu	50%	Sesijos metu	Vertinami šie darbo aspektai: - žino ir gali nuosekliai ir argumentuotai išskleisti šiame kurse analizuotas etikos koncepcijas (25%), - gebėjimas formuluoti etinio pobūdžio problemas ir logiškai plėtoti probleminio lauko supratimą, kritiškai vertinti ir lyginti analizuotas etikos koncepcijas (25%).

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Anzenbacher A.	1995	Etikos įvadas (p. 130 – 143; 78 – 105; 42 – 77; 176 – 186; 25 – 31; 31 – 41; 211– 274).	Vilnius: Aidai	
Aristotelis	1990	Nikomacho etika, in: Aristotelis, Rinktiniai raštai (p. 63–122).	Vilnius: Mintis	
Briedis M., Pruskus V.	2010	Etika (p. 76 -82; 82 -92).	Vilnius: Technika	
Kantas I.	1974	Moralės metafizikos pagrindai. In. Filosofijos istorijos chrestomatija XIX – XX amžių Vakarų Europos ir Amerikos filosofija (p. 20 – 31).	Vilnius: Mintis	
Kierkegaard S.	1995	Baimė ir drebėjimas“ (p. 76 – 126).	Vilnius: Aidai	
Levinas, E.	1994	Etika ir begalybė (p. 83 – 105).	Vilnius: Baltos lankos	
Nietzsche, Fr	1996	Apie moralės genealogiją (p. 65 – 109).	Vilnius: Pradai	
Papildoma literatūra				
MacIntyre A.	2002	Trumpa etikos istorija (p. 30 – 86; 87 – 107; 108 – 116; 147 – 163; 195 – 204; 223 - 240).	Vilnius: Charibdė	
Hadot P.	2005	Antikos Filosofija – Kas tai?, p. 134 - 163)	Vilnius: Aidai	
Williams B.	2004	Etika ir filosofijos ribos	Vilnius: Dialogo kultūros institutas	